

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Žalitev nadškofa dr. Jegliča

Nečuvano ravnanje s sivolasim cerkvenim dostojanstvenikom - Italijske oblasti dale vizum, na meji pa nadškofa zavrnila - Ogorčenje med ljudstvom

Ljubljana, 25. marca.

Dogodek, ki se je zgodil v torek, 24. marca 1931, zvečer v Podbrdu, je tako edinstven, da ga je treba podrobneje popisati.

Treba je ugotoviti, da je bil nadškof dr. A. B. Jeglič k slovesni proslavi 25 letnice nadškofa dr. Fr. B. Sedeja povabljen od metropolitanskega kapitlja v Gorici. Ker spada ljubljanska škofija obnem s tržaško in krško (otok Krk) škofijo v cerkveno provinco goriško in je nadškof goriški metropolit vseh teh škofij, so bili k slovesnosti povabljeni vsi škofje teh škofij, torej tudi ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman in bivši ljubljanski škof dr. Jeglič. Škof dr. Rožman se je opravičil, ker je radi vizitacije, ki jo vrši, zadržan, nadškof Jeglič pa se je povabilu odzval in sporočil v Gorico, da pride in kdaj pride in da pride z njim ravnatelj ljubljanske škof. pisarne Jože Jagodic in upravitelj škof. gornjegrajskih posestev ing. Lojze Zumer. Vsi so si oskrbeli potne liste in dobili na italijanskem konzulatu v Ljubljani vizum. Na konzulatu niso našli na nikake težave, nasprotno je bil dan nadškofu dr. Jegliču in g. Jagodicu vizum brezplačno, ing. Zumer pa ga je dobil, da si ni navedel vzroka potovanja, šele po trikratni prošnji. Ko bi bil vizum odklonjen, bi bili enostavno sporočili v Gorico, da iz Jugoslavije ne more nihče prisostvovati slovesnosti, ker pa so vizum dobili, so se podali na pot.

Iz Ljubljane

Iz Ljubljane so se odpeljali s popoldanskim gorenjskim vlakom do Jesenic. Ker je bilo na Jesenicah tri četrti ure časa do brzovlaka preko Podbrda v Gorico, so si ogledali prenovljeno jeseniško cerkev in obiskali za trenutek g. župnika Kastelica. Pot do Podbrda je bila povsem v redu, brzovlak je bil sicer prenapolnjen zlasti Nemcem in Avstrijcem, a uslužni železniški organi so jim oskrbeli udoben prostor v prvem razredu. V Boh. Bistrici ni pregleda potne prtljage, pač pa v Podbrdu.

Ko je vlak

v Podbrdu

obstal, bilo je ravno ob 7, so stopili v vozove organi italijanske carine in jeli pregledovati prtljago. Prišli do kupeja, kjer se je nahajal nadškof dr. Jeglič s spremstvom, so cariniki pregledali prtljago nekemu baronu kakor tudi njegovi soprogji iz Avstrije, ki sta bila v istem kupeju, nadškofu pa izjavili, da njegove prtljage ne bodo pregledovali. Zdelo se je, da le iz uslužnosti, a izkazalo se je potem, da so tudi cariniki vedeli, da bo ta prtljaga prav kmalu nazaj preko meje in je zato pač ni treba pregledati. Precej nato je vstopil krajevni politični komisar in zahteval potne liste. Potne liste je oddal sproti svojemu spremljevalcu, le rdeče potne liste nadškofa in spremstva je obdržal sam. Nervozno se je zanimal za ing. Zumra, če tudi on spremlja nad-

Nadškof dr. A. B. Jeglič. Na desni: ravnatelj škofijske pisarne Jagodic.

škofa. Ko je ta to potrdil, se je komisar za trenutek oddaljil v konec vagona. Nato pa je prišel nazaj v kupe in kratko izjavil, da ne morejo nadaljevati poti, ampak izstopiti ter se s prvim prihodnjim vlakom vrniti preko meje. Bil je nervozen in v zadregi, na bledem obrazu mu je stal pot ob sencih.

„Zato ker smo Slovenci“

Vsi so osupnili. Nadškof Jeglič se je dvignil in ves ogorčen zahteval pojasnila, zakaj ne morejo nadaljevati poti, ko imajo vsi trije listine v redu. Komisar je še bolj prebledel in mirno, skoro cinično izjavil, da ima tako navodilo (istituzione) in da se ne da nič spremeniti. Mirno je odšel. Vsi trije so obsedeli in premišljevali, kaj naj stori. A že je prišel neki uradnik in ponovil ukaz komisarja ter priganjal na izstop, češ, vlak ne bo prej odpeljal, dokler ne izstopijo. Vzeli so prtljago in izstopili. V vagonu je postalo vse nervozno. Začuden Nemci so hoteli izpraševati in se zanimati vseprek, zakaj morajo oditi, pa jim je nadškof Jeglič s poudarkom

odgovoril: Zato, ker smo Slovenci! Vlak je nemudoma odpeljal.

Na postaji v mrzli noči

Znašli so se na peronu postaje Podbrdo. Na postaji in okrog nje je bilo polno uradnikov, železničarjev, karabinerjev in vojakov obmejne čete. Postaja je bila popolnoma zastražena. A vseeno se je naenkrat zvedelo po vsem Podbrdu, kaj se je zgodilo: da je sivolasi 82 letni nadškof dr. Jeglič na postaji, kamor so ga iztirali iz vlaka in da ves zastražen čaka odhoda, odgona, v Jugoslavijo. Komisar je obdržal vseh treh potne liste. Živo se je zanimal za vse tri osebe in od ing. Zumra zahteval informacij zlasti za g. Jagodica, če je v službi nadškofa Jegliča ali ljubljanskega škofa dr. Rožmana. Izjavil je nato, da ne smejo nikamor s postaje, da pa se smejo poslužiti čakalnice ali bifeja. To je nadškof dr. Jeglič odločno odklonil. Tako so postavili v mrzli noči na peronu. Našim železničarjem, ki vozijo vlake do Podbrda, si je nadškof zasmilil, zato so nagovorili jugoslovanskega delegata, ki ima svojo pisarno v postajnem posloppu, naj bi ga povabil v pisarno, da bo vsaj pred mrazom zavarovan. Komisar sprva niti tega ni hotel dovoliti, a se je nato udal in izjavil, da dovoli na osebno odgovornost delegata, da se ne bodo nikamor genili. Nadškof je torej šel v delegatovo pisarno, kjer je sedel na stol in vzel v roko rožni venec... Kakšna čustva so morala prevevati njegovo dušo! To ve le Bog, ki mu je v molitvi tožil svojo bolečino.

Treba je omeniti tudi to, da so imeli potniki plačane vozne listke za pot do Gorice in iz Gorice preko Trsta in Postojne v Ljubljano in sicer za prvi razred brzovlaka. Da ne bi izgubili tudi denarja, so prosili po našem železničarju, naj jim oskrbi na postaji potrdilo, da listkov niso in ne bodo mogli izrabiti. Na postaji so jim tudi to odklonili.

Domov v Jugoslavijo

Prišel je brzovlak iz Gorice namenjen na Jesenice. Morali so vstopiti. Pred vstopom so zahtevali potne liste, a so jim bili ti izročeni šele v vlaku neposredno pred odhodom vlaka. Potni listi so jim bili vrnjeni brez popravkov. Ko je vlak imel oditi, se je zbrala na kolodvoru vsa pisana družba in v dolgi falangi gledala, kako se bo nadškof odpeljal v Jugoslavijo nazaj. Bilo je to, kakor v zasmeh.

O polnoči na Jesenicah

Vlak je prišel na Jesenice ob pol enajstih. Tam so bili že obveščeni o incidentu. Nadškof je šel s spremljevalcem v župnišče prenočiti, zjutraj pa se je z avtomobilom peljal na Brezje, da pri Mariji Pomagaj za praznik njegova Oznajenja potoži njej in Bogu, kako se ubogim Slovincem godi. V molitvi je priporočil Bogu goriškega nadškofa in njegove zadeve za njegov jubilej.

ko je v Gleiwitzu neki Kalkanke, pristaš narodnih socialistov, demagogično pozival narod, da naj pri-seže, da ne bo miroval, dokler je še samo ena dragocena kaplja nemške krvi izven obširnega naroda nemške matere. Ko mu je nad 50.000 manifestantov v orkaličnih nerazumljivih glasovih ponavljalo sveto prisego.

Brez pretiranja se lahko trdi, da je Nemčija ob desetletnici plebiscita razkrila svoje prave namene in da je ravnokar objavljena avstro-nemška carinska pogodba podžgala agitacijo proti Poljski za revizijo vzhodne meje.

Nečuvano sramotenje vere

Generalna olenziva brezbožnikov v Nemčiji, Avstriji in sosednih državah — Nemška policija dovoljuje javno sramotenje sv. maše na javnem trgu

Dresden, 25. marca d. Internacionala brezbožnikov je zadnje dni razvila intenzivno propagando posebno na Saksionskem. V Leipzigu se je vršil tako imenovani državni kulturni kongres brezbožnikov, v Dresdenu se je ravnokar končal brezbožniški veloveselj. Obe manifestaciji je organizirala internacionala proletarskih svobodomislicev s sodelovanjem društva za delavsko kulturo in Bojne zveze proti fašizmu. Rdeča pomoč, kakor tudi mednarodna delavska zveza sta se isto tako udeleževali. Na kongresih se je v glavnem razpravljalo o splošnem napadu — jurišanju, ki ga hočejo brezbožniki otvoriti po vsej Evropi. To se je tudi zgodilo. Centralni komite je dobil nalogo, da mora izvršiti podvojeno propagando za odpad od cerkve ter to akcijo tudi financirati. 130.000 nemških članov je priseglo, da bo v najkrajšem času nabralo v to svrhu en milijon mark (14 milij. dinarjev). Brezbožniki so nastali 1925 v Rusiji. Člani lahko postanejo tudi otroci od 3. letnega leta dalje, s 14. letom pa postanejo polnopravni člani. Brezbožniki trdijo, da šteje njihova organizacija do sedaj 4 milijone članov in da upajo dvigniti članstvo tekom treh let na 17 milijonov.

Brezbožniki so izbrali v prvi vrsti Nemčijo kot svoje glavno torišče. Poleg Nemčije pride v prvi vrsti v poštev Avstrija in vse nemške narodne manjšine, ki se nahajajo v sosednih državah. Brezbožniki organizirajo po vaseh in po mestih najprej brezbožne celice, odkoder izhaja nadaljnja propaganda. Najbolj nadarjeni gredo na šolanje

Slovesnosti v Gorici

Gorica, 25. marca. kk. Ob veliki udeležbi visokih zastopnikov klera iz vzhodnih škofij v Italiji ter inozemskih gostov je praznoval danes goriški nadškof 25 letnico svojega ustoličenja kot goriški nadškof. Papež Pij XI. je poslal častiljivemu dostojanstveniku svoje pozdrave in čestitke. Slovesnosti so se udeležili tudi fašisti ter civilne in vojaške oblasti. Fašisti so zbrali vse svoje pristake goriškega fašija, med njimi tudi člane bivših neregularnih formacij z Reke in Dalmacije. Ko je nastopil nadškof dr. Sedej, obdan s zastopniki oblasti, pred ljudsko množico, so fašisti zapeli »Giovinezza«. Po koncu cerkvene slovesnosti je prišlo do fašističnih demonstracij kot ostentativni odgovor na zadnjo manifestacijo jugoslovanskih škofij. Fašisti so vzklicali Dalmaciji in italijanskemu Splitu. Do neredov ni prišlo nikjer. Kakor se čuje, nameravajo vojni prostovoljci obmejnih pokrajin prirediti prihodnjo nedeljo v Trstu pri cerkvi sv. Justa nove demonstracije za Dalmacijo in Split.

Zadružna statistika

Belgrad, 25. marca. AA. Po statistiki glavne zadružne zveze je bilo v kraljevini Jugoslaviji leta 1930. 604.640 zadružnikov, organiziranih v 6294 drugih, včlanjenih v 34 zadružnih zvezah in 14 podzvezah. Največ zadrug je bilo kreditnih, to je 3974, nabavljajlnih pa je bilo 1107.

Reforma koledarja

Belgrad, 25. marca. AA. Jugoslovanski nacionalni odbor Mednarodne trgovske zbornice je dobil obvestilo, da bo meseca julija konferenca o vprašanju izenačenja koledarja. Istočasno se bodo vodila pogajanja o ureditvi vprašanja premičnih praznikov. Meseca oktobra bo v Zenevi še ena konferenca, na kateri bodo razpravljali o vseh vprašanjih izenačenja koledarja.

Mati rodila sedmorčke

Lisbona, 25. marca kk. »El Sol« poroča, da je v vasi Ereyes neka kmetijska žena porodila sedem otrok, ki so bili vsi ženskega spola in so bili mrtvi že ob porodu. Zdravniki se izredno zanimajo za ta slučaj, ki bo bržkone edin v zgodovini človeštva.

Krvav pretep v tujski legiji

Pariz, 25. marca. AA. Poročajo iz Rabata, da je v noči od 21. na 22. t. m. prišlo med rekruti tujske legije v Maroku do spora in krvavega pretepa. Ko sta hotela neki častnik in podčastnik pomiriti vojake, so ti začeli streljati in oba ubili. Nato so iz strahu pred kaznijo pobegnili preko meje.

Belgrajske vesti

Belgrad, 25. marca. AA. Minister za promet je odobril, da se otvori telefonski promet med kraljevino Jugoslavijo in republiko Grško.

Belgrad, 25. marca. AA. Po obvestilu, ki so ga dobile poljedelske organizacije, je nemška vlada sklenila, da omeji zaposlitev poljedelskih sezonskih delavcev v Nemčiji. Izvzeti so delavci za obdelovanje sladkorne pese, ki bodo tudi dalje prihajali v Nemčijo, toda v omejenem številu.

Belgrad, 25. marca. AA. S sklepom finančnega ministra je odobrena zgraditev tovarne za špirit v Obrenovcu. Zdravni kapaciteto 6000 hl čistega alkohola.

Belgrad, 25. marca. AA. S sklepom finančnega ministra je bila imenovana strokovna komisija za izračunavanje indukcije statusa za aparate za merjenje piva v poedinih pivovarnah. V to komisijo sta imenovana: Celestin Kargacin, upravnik središnje uprave za mere in inž. Danilo Kabiljo, tehnični kontrolor oddelka za davke.

Belgrad, 25. marca. Z. Izdela je pravilnik k zakonu o selitvi, ki ga je že sprejel vrhovni zakonodajni svet.

Po molitvah na Jožefovo

V katedrali sv. Justa

Trst, 25. marca. »Društvo Julijskih in dalmatinskih prostovoljcev« je danes objavilo poročilo, v katerem naznanja, da se bo napovedani obred, med katerim se bodo posvetili mestni prapori Trsta, Reke, Gorice in Pulja, ki so jih na Jožefovo po jugoslovanskih mestih onečastili, vršil v nedeljo 29. marca v katedrali sv. Justa. Poročilo pravi nadalje, da je tržaški škof Fogar sprejel predsednika društva Julijskih prostovoljcev, ki je prosil tržaškega vladiko, naj bi on posvetil prapore. Ko se je škof prepričal, da gre za strogo patriotsko manifestacijo, ki se bo izvršila v smislu zakona in katere nameni ne bodo v nasprotju kanonskemu pravu katoliške Cerkve, je pristal na prošnjo dobrovoljcev. Obred se bo vršil ob polni noči blagoslovitvi oljk. Društvo prostovoljcev pozivlja vse župane večjih občin na Primorskem, da se udeležijo slavnosti. — Isti »Piccolo«, ki že delj časa napada tržaškega škofa in se je še včeraj obregnil ob njega, se danes veseli, da je škof ustregel prostovoljcem.

Trst, 25. marca. kk. Včeraj je prišel tržaški predsednik zveze vojnih dobrovoljcev k tržaškemu škofu dr. Fogarju in ga prosil, da bi se udeležil upravne službe božje za zastave novoanekeiranih italijanskih provinc v cerkvi sv. Justa. Predsednik je zagotovil, da gre za čisto patriotsko akcijo, nakar

je škof pristal na to in izjavil, da bo blagoslovil zastave Trsta, Gorice, Zadra in Reke. Ta verski čin se bo izvršil prihodnjo nedeljo.

Nuncij Pelegrinetti pozvan v Rim

Rim, 25. marca. »La Corrispondenza« poroča iz »dobro informiranih krogov«, da sv. stolica ne bo pozvala javno k redu jugoslovanskih škofov radi njihove okrožnice glede molitev za Jugoslovane v Italiji, čeprav je okrožnica spravila Vatikan v težak položaj. Takšen korak bi gotovo imel za posledico diplomatski spor med Vatikanom in jugoslovansko vlado, ki bi se seveda zavzela za svoje škofo. Bolj verjetno je torej, da bo Vatikan sporočil svoje »umerjene in previdne pripombe« jugoslovanskim škofom v rezervirani obliki, kakor se to zgodi vselej. Bržkone bomo tudi v uradnem vatikanskem glasilu našli splošno opozorilo, da se prav nič niso izpremenila navodila, ki so jih dale rimske kongregacije svojim škofom glede zadržanja napram narodnim manjšinam. Prav tako zagotavljajo, da je bilo dopisovanje med papeževim državnim tajništvom in belgrajsko nunciaturo v zadnjih dneh silno živahno in da je verjetno, da prispe v Rim nuncij sam, da poroča osebno svetemu očetu.

Naval na poljske meje

Breslau, 25. marca. d. Dne 22., 23. in 24. marca se vršijo po vsej Šleziji velikanske svečanosti v spomin na plebiscit, ki se je vršil dne 20. marca 1921. Mesta in vasi so vsa v svečanem razpoloženju. Pruski in državni ministri so vsi prišli v bivše plebiscitno ozemlje ter se razpršili po vsem teritoriju, da dajo slavnostim čim večji ofiicelni zahtev. Največja manifestacija se je vršila v Beuthen, kjer je nastopil državni kancler Brüning v globoko zasnovanem državnem govoru. Kancler je med drugim izražal, da je bil uspeh nemške zmage pri plebiscitu deloma uničen po intervenciji Društva narodov in sicer s sklepom z dne 20. oktobra 1921, ki je predpisal razdelitev Šlezije. »Z globoko žalostjo se spominjamo mi onih, ki so za nas glasovali in morajo živeti izven mej svoje domovine. Nemška vlada je na najsvečanejši način protesti-

rala proti delitvi Šlezije in kljub temu, da je Vrhovni svet ta protest zavrnil, je državni kancler dne 17. novembra 1921 izjavil, da vztraja pri svojem protestu, dokler se krivica ne bo popravila. V imenu nemške vlade izjavljam, da se smatra za dolžnika šlezjskega ljudstva tako dolgo, dokler sedanje krivično stanje ni odpravljeno.

Za dr. Brüningom je nastopil Severing, pruski notranji minister, ki je izjavil, da Nemčija vztraja pri svoji zahtevi, da se mora šlezjska meja revidirati v brk bajonetom in diktatom.

Po vsej Šleziji so paradirale stotnije »Železnih čelad« ter pozivale na boj proti krivičnim mejam, kakor tudi proti sovražniku onstran meje, ki muči nemško kri. Na vseh shodih so govorniki dosledno poudarjali odločno stališče Nemčije v vprašanju vzhodnih mej. Posebno značilno pa je bilo,

v Moskvo. Na razpolago imajo filme, dramo, letelce igralske skupine, letake in knjige. Od časa do časa organizirajo cele razstave, ki imajo namen versko čustvo polgoma unititi. Njihovo delovanje za odpad od cerkve ima velikanske uspehe v vrstah brezposelnikov.

V Dresdenu so brezbožniki najbolj divjaški, ker so uprizorili blasfemično posnemanje obredov sv. maše. Najprej so v deklamacijah in predavanjih osramotili vse kar spominja na sv. mašo. Za njimi je prišla skupina igrancev, ki so sramotili duhovništvo vseh veroizpovedovanj, karitativne institucije in celo katoliške državnike. Najbolj grozovita točka je bila sramotenje mašnih obredov samih. Nastopil je »duhovnik« v ostudni maski in čital evangelije. Njegov nastop je vzbudil toliko ogorčenja, da se je vendarle policija odločila napraviti konec tej javni grdobiji. Danes še vedno visijo plakati po mestu, na katerih se velikonočno jagnje predstavlja pod podobo osla, ki nosi na glavi duhovniško čepico, na hrstu pa križ. Poplava brezbožne grdobije na Saksionskem je morebiti zadnji opomin na merodajne kroge, da odprejo očni poljeviški nevarnosti, ki se utihotaplja v nemški narod. Sosedne države Nemčije in Avstrije pa bodo morale s podvojeno pozornostjo paziti na to, kar prihaja k njim pod firmo nemške kulture.

Dunajska vremenska napoved. Glede oblačnosti ne bo velike spremembe. Temperatura pa bo začasno še padla.

Nova zemlja ob južnem tečaju

Ogromne množine kitov

V Južnem Ledenem morju se je dalj časa mučila angleška znanstvena ekspedicija, ki je raziskovala ondote kraje. Iz poročil, ki jih pošilja ta ekspedicija, posnemamo:

Ekspedicija je morala kreniti nazaj, ker ji je zmanjkalo premoga na ladji, vsled česar so obesili jadra tako, da je ladjo gnal veter. Ta je razmoma dovolj močan, da ladja lahko priloži hitro plove. V enem dnevu je preplula 182 morskih milj.

Na starih krajih med zemljami Adelle in Zemlje kraljice Marije so ugotovili novo zemljo, ki je bila doslej popolnoma neznana. Z letalom, ki ga ladja nosi s seboj, so raziskali doslej neznano zemljo v območju 180 morskih milj. Svoječas sta raziskovalca Durville in Wilkes poročala, da sta odkrila zemljo, ki sta jo nazvala Cote Claric. Ta zemlja je ležala baje med 65. stopinjo širine in 128. stopinjo dolžine. Ta ekspedicija pa je sedaj ugotovila, da te zemlje ni, ampak da sta onadva videla le ogromno ledeno polje.

Na 66. stopinji širine so člani ekspedicije zagledali zemljo, ki se je raztezala proti vzhodu in zahodu od 116 meridijana. Na rtu Donison so opazovali magnetne sile. Dognali so, da se je magnetni pol od l. 1912 rtu Donisonu približal za kakih 100 morskih milj. Zanimive podatke o temperaturi in vetrovih v zračnih plasteh je dognala ekspedicija z zrakoplovom, v katerem so bili nekateri člani ekspedicije. Najnižjo temperaturo vode so ugotovili 11. februarja na morskem dnu, 450 letrov globoko. Tedaj so zmerili minus 1,57 stopinj Celzija. Posrečilo se je z velikimi in nalašč za to pripravljenimi mrežami iz te globočine potegniti več morskih živali, ki jih sedaj ekspedicija pelje domov.

V južnih ledenih morjih je sedaj videti izredno veliko množino kitov. Kdor je pred leti potoval po teh morjih in potuje zopet danes, ta se bo

bolj čudil ogromni množici teh morskih velikanov kakor pa zemljani pri prizoru, ki jih nikdar poprej še ni videl. Zato pa se je tudi zbralo v teh krajih izredno veliko kitolovskih ladij, ki z velikim uspehom love te morske živali. Tak naval kitolovcev je sedaj v te kraje, da bi ga človek mogel primerjati le z navalom, ko so zlata željni pustolovci z vseh strani sveta drveli v zlatokope v Kaliforniji in na Aljaski. Tu dobivajo stare, za druge namene že zdavnaj nerabne tovorne ladje vseh narodov. Največ je Norvežanov, ki so od Severnega ledenega morja prišli na lov v Južno ledeno morje. Na teh ladjah so priredili topilnice za mast. Te topilnice na sicer zastarelih ladjah pa po obilnem opravljanju konkurirajo z najmodernejšimi in največjimi ladijskimi topilnicami. Sedaj je v teh krajih 42 velikih ladij, ki jih spremlja 250 manjših kitolovskih ladij. Ta množica ladij je dovolj velika, da lahko zapre vse ledeno morje s kordonom, če naj med vsako ladjo ostane razdalje 50 morskih milj. Na teh ladjah je zaposlenih ogromno število ljudstva. Samo Norvežanov je 10.000. Plen, ki ga dobivajo sedaj kitolovci na teh morjih, cenijo na 8 milijonov funtov sterlingov letno. Love kite vse brez razlike, male in velike, samce in samice. Vse roma v neusmiljene topilnice. Pri takem lovu se ne smemo čuditi, če bo morskih orjakov kitov skoro zmanjkalo.

Med kitolovci vlada veliko veselje in medsebojno prijateljstvo. Življenje na kitolovskih ladjah je naporno, utrudljivo, nevarno in brez vsakršne udobnosti. Na velikih ladjah, ki so nekakša postaja za male ladje, pa je življenje čisto prijetno, ko bi le po ribjem olju tako strašno ne smrdelo na njih. Zanimivo je, da sta na teh velikih ladjah tudi dve ženski, najbrže doslej edini zastopnici ženskega spola, ki sta si dosedaj upali v ledeno območje južnega tečaja.

Letalo padlo na varšavsko ulico. Poljsko vojno letalo najnovejše konstrukcije, katero je vodil njegov zgraditelj, znani poljski letalski inženjer Pulavski, se je nad Varšavo ponesrečilo in padlo na sredi mesta na ulico. Letalo in pilot sta za trenotek obvisela na telefonskih žicah, nato po strnioglavila na cestni tlak. Inženjer je bil takoj mrtev, dva pasanta pa težko ranjena.

Duhovit tat avtomobilov

V nasprotju s policijskimi predpisi v Nemčiji, kjer je šofer prisiljen, da pri izstopu iz voza avtomobilski ključ odstrani s armaturne plošče, mora v Angliji šofer vedno puščati ta ključ v vozu. Angleška policija predpisuje to radi tega, da lahko v slučaju prometnega zastoja stražniki odpeljejo promet ovirajoči avto malo naprej.

To okolnost je spretno uporabil mladi in iznajdljivi Gregor S. Prišel je pred približno pol leta. Tedaj je opazil neki londonski trgovec pri zapuščenju trgovskega lokala, kako se je nenadoma prišel njegov avto, ki je stal nedaleč od hiše, premikati. Posrečilo se mu je pobežati avto doseči, skočiti vanj in poklicati na odgovor tuja, ki je hotel odpeljati njegov avto. Trgovec je bil ves iz sebe, tuje pa se je smehljaj, segel v žep in privlekel na dan par formulirjev. Mladi mož je razložil v mirnem tonu, da mu pač ni treba opozarjati, kako neugodno in neprijetno lahko vpliva tatvina avtomobila na lastnika, kar je pač sam v tem trenutku to izkusil. Zgubo časa in denarja, razburjenje in neprijetnosti si lahko prihrani oni, ki se da zavarovati. Smatra, je nadaljeval Gregor S., da trgovec, ker je pokazal tako velik strah, pač najbrže še ni zavarovan. Pokazal je na formulirje v svoji roki in prosil trgovca, naj podpiše polico. Končno se je še opravičil: »Ko pa je dandanes tako težko agentu, po navadni poti

pripraviti koga do tega, da bi se dal zavarovati! Radi tega, da se je poslužil te, sicer, kakor sam skesano priznava, nekoliko čudne in ne baš lepe metode. Trgovcu se je dopadel domislek mladega moža in je polico podpisal. Nekaj dni pozneje je dobil res potrdilo od zavarovalne družbe, katere agent je bil Gregor S., da sprejme zavarovanje njegovega avtomobila.

Na ta način in po tem potu je resnično iznajdljivi agent pridobil družbi vsak dan precejšnje število novih zavarovancev. Seveda družba niti slutila ni, na kakšen način je to dosegel. Pred nedavnim pa je bil skupaj z bando avtomobilskih tatov aretiran tudi Gregor S. Pri tem se je izkazalo, da je že dolgo časa deloval zelo uspešno na tem dobičkonosnem polju, da pa je bil bolj brijten od ostalih tovarišev, ker si je pred pol leta preskrbel službo zavarovalnega agenta, kar mu je zelo dobro služilo pri tatvinah avtomobilov. Če ga je namreč opazil lastnik avtomobila, se je izmazal na ta način, da mu je predložil zavarovalne police. In tako je imel celo postranski zaslužek, pa tudi »ponesrečenec« spekulacija je bila vsaj delno krita s provizijo. Njegov glavni poklic pa je bila seveda kraja avtomobilov. Kakor sam pravi, se je navadno samo v dveh od desetih slučajev posrečilo lastnikom preprečiti avtomobilsko tatvino.

Vam je potrebno spomladansko zdravljenje

z vsestransko preizkušenim »PLANINKA« čajem iz zdravih alpskih rastlin, ker čisti kri, jo osvežuje in razredčuje, izloča iz telesa vse škodljive snovi in bolezenske strupe, ter se je izkazal pri obolenjih sečne kisline, jeter, žolča, žolčnih kamnov in prebavnih boleznih, hemeroidih i. t. d. kot dragoceno domače sredstvo.

Zato začnite tudi Vi še danes z 8 do 10 tedenskim spomladanskim »dravljenjem« s »PLANINKA« čajem Bahovec.

Očarani hoste. Zahtevajte v lekarnah izrecno »PLANINKA« čaj Bahovec. Edini pravi v plombiranih zavojih po Din 20 — in z napisom proizvajalca

LEKARNA MR. BAHOVEC, LJUBLJANA.

Prijatelj ogoľjufala za 2 milijona Din

Rim, marca meseca.

Rimski policiji se je po dolgem in utrudljivem naporu v zadnjih dneh posrečilo odkriti goljufijo, ki je težko prizadela angleškega kolonijalnega častnika, polkovnika Paj Masterja. Angleški polkovnik se je nastanil v začetku decembra lanskega leta v »Hotel de Russie« v Rimu, kjer se je seznanil z dvema elegantnima Američanoma Mr. Clarkom in Mr. Sterlingom. Kmalu se je razvilo slučajno poznanstvo v skoro pravo prijateljsko razmerje. Clark in Sterling sta vpeljala polkovnika v svoj krog, ga spremljala pri ogledovanju rimskih zanimivosti in mu večkrat ponudila v uporabo svoj elegantni avtomobil »Alfa-Romeo«. Kmalu sta si pridobila simpatije in zaupanje Angleža. Ko je slučajno prišel pogovor tudi na trgovske zadeve, sta oba prijatelja predlagala polkovniku, naj naloži del svojega precejšnjega premoženja v izredno donosne ameriške akcije, ki si jih je onadva zanj nakupila. Polkovnik Paj Master se je vdal in odpotoval v London, kjer je prodal del svojih posestev. Izkupiček 7000 funtov sterlingov (ekoro 2 milijona dinarjev) je izročil svojima prijateljskima in zaupnikoma.

Šele po dolgem času, ko sta mu oba gospoda pisala, da sta se vrnila v Ameriko, se mu je vzbudil sum. Vrnil se je v Rim in izročil zadevo policiji. Policija je šla takoj na delo in je vsem bankam sporočila številke bankovcev, ki si jih je k sreči polkovnik zapisal. Policija je skrbno preiskovala vse rimske okraje, ker ni verjela, da bi se bila Američana res vrnila v Ameriko, ampak je sumila, da je bil to samo trik, da bi prevarila angleškega častnika. Kmalu so ugotovili, da je neki gospod Davidson pri neki rimski banki zamenjal dva bankovca za 100 funtov in ravno tako neka

gospa Jenny Sutton dva bankovca po 1000 funtov pri Amerikan Express Company. V obeh slučajih so številke bankovcev soglašale z onimi, ki si jih je zapisal Paj Master. Pri zaslišanju gospe Sutton je kmalu prišlo na dan, da s svojim soprogom, ameriškim državljanom Charles Leonard Spencerjem stanuje v neki vili v Monte Verde pri Rimu. Zakonski par je že dalj časa stanoval v Rimu, kjer je precej razkošno živel in užival tudi sicer velik ugled v ameriški in angleški koloniji v Rimu, kar mu je zelo prav prišlo pri goljufijah. Potem ni bilo več težko ugotoviti, da je Spencer identičen s Sterlingom, kar so spoznali po brazgotini na levem licu, kar je tudi Paj Master navedel policiji kot značilnost na tem človeku.

V vili na Monte Verde so izvršili hišno preiskavo. Pri tem so našli v zidu pod oknom vdelano in spretno zakrito železno blagajno, drugo pa pod kamenitim podom v salonu, ki je bil pokrit z debelimi preprogami. V blagajnah so našli in zaplenili bankovec za 1000 funtov, dragocenosti v vrednosti več sto tisoč lir kakor tudi na napačno ime izstavljeni potni list. Spencerja so aretirali, njegova žena pa je, ker leži bolna v postelji, začasno še ostala na svobodi. V San Remu pa se med tem prišli tudi napačnega Mr. Davidsona.

Izpadanje las

bolečine lasišča, temena, prhljaj, srbež in drugo preneha hitro in zanesljivo, lasje se zopet zarastejo, prhljaj in srbež izginejo, če uporabljate

RASTLINSKI IZVLEČEK IZ KOPRIV.

Stekleničica 20 Din Proizvajal in razpošilja stara, l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb Jelačićev trg 20.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Zasluzek

Na kaj čakate?

Vi ste še vedno nezaposleni! Drugi služijo že več tednov s pomočjo našega novega hišnega obrta. Pouk je brezplačen. Vam je li težko napisati pismo? Radi pošljemo obširna navodila, ako priložite znamko za odgovor - Zadruga jugoslov. pletaca, Osijek.

Pouk

Čamernikova šolerska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesionirana Prospekt zastoni. Pišite pon!

Posestva

Stanovanjska hiša

s ca. 700 m² parcele, na lepem prostoru v Domžalah, Krakovska ulica št. 5, se proda. Poizve se istotam ali v Ljubljani, Kolezijska ulica 7. Cena ugodna.

Razno

Imate li

sina ali rojaka vojaka? Ali nekoga, ki bo postal sedaj vojak? Mu hočete narediti veselje, ki Vas stane samo 28 Din, a nje-mu olajša službo? Pišite nam še danes. Commercica, Osijek.

Prodamo

Namočena polenovka

priznana najboljša — se dobi pri I. Buzzolini, Lingarjeva ulica.

Puhasta perje

čisto čobano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gospe po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetke L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Prava bivolova kvaša

(Büffel-Beize) za podo v rumeni, ruviavi in rdeči barvi 1 kg Din 54, 1/2 kg Din 30 se dobi, tudi po pošti, v specialni trgovini barv F. Weiler, Maribor, Gosposka ulica 29.

Milinarji!

Rz prono, sijo in tešmen kupite nasenele pri A. VOLK, LJUBLJANA, Remizova cesta 24. Veletrgovina tita in moke.

Kupimo

Srečke, delnice,

obligacije kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6. II. nadst.

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

KUPIM do 4000

železniških bukovih oragov

za jugoslov. drž. železnice. Plačilo proti duplikatu po orezemu. Cena po dogovoru. Ponudbe na upravo Slovenca pod št. »3107«

»Javor«

lesna industrija v Logatcu ima svoj lokal za pohištvo tudi v Ljubljani, v novi palači Vojne zavarovalnice.

Earl Derr Biggers:

Kitajčeva papiga

»Ah, Kim,« je velel gospodar, »spravi našega gosta v tujsko sobo na koncu levega krila!«

»Plav dobro, gospod!« Kitajec je s strežajsko uslužnostjo pograbil Edenovo torbico. Govoril je nekako latovščino, kakršno govore kitajski strežaji, ki črko r vedno izgovarjajo za l.

»Lahko noč!« je pokimal Madden. »Če kaj želite, povejte strežaju! Je sicer na novo prišel, pa bo že opravil. V svojo sobo pridete lahko skozi patij. Upam, da boste dobro spali!«

Za nerodno drsajočim Azičem je prekoračil Bob notranje dvorišče. Na nebu so belo in hladno migljale puščavske zvezde. Veter je bil ostrejši ko prej. V njegovi sobi je bilo — hvala Bogu — dovolj kuriva v kaminu. Bob se je sklonil, da bi zažgal. »Ponižni sluga prosi odpuščanja!« je zamrmral Chan. »To delo je moje!«

Bob se je ozrl v zaprta vrata. »Kako pa ste to napravili? V Barstowu ste mi kar izginili izpred oči.« »Živo sem premišljeval to zadevo in sklenil, da ne kaže čakati vlaka. V tovrnem avtu nekega svojega rojaka sem se odpeljal iz Barstowa. Zdelo se mi je boljše za dne priti na rancho. Podnevi ni videti tako mračna. Sedaj sem Ah Kim, kuhar. Sreča, da sem v mladih dneh bil kuhinjski mojster.«

»Prebrisan človek ste!« se je smejal Bob.

»Vse svoje življenje sem se trudil, da bi se naučil lepo govoriti. Sedaj moram vse lepe besede požreti, da ne začno sumiti. To zame ni vesel položaj!«

»No, saj ne bo dolgo trpelo. Vidim, da je vse v redu!«

Charlie Chan je skomizgnil. »Če smem povedati svoje skromno mnenje, ni vse tako, kakor bi rad.«

Mladi mož je od začudenja zazijal. »Zakaj pa? Kaj pa ste našli?«

»Nič!«

»No, in potem...«

»Oprostite! Morda veste, da smo Kitajci nežni in občutljivi ljudje. Ne morem povedati v določnih besedah, kaj tukaj ni prav. Toda globoko v srcu...«

»Nejasne slutnje naju ne smejo voditi. Prišla sva, da Maddenu izročila biserni niz proti potrdilu. Madden je tu — stvar je smešno preprosta. Jaz vsaj menim, da ni nobenega vzroka, zakaj bi me ne izročila njegove lastnine. Morda bo še najbolje, če takoj greste k njemu ter mu poveste, da bi ga čez dvajset minut rad obiskal v njegovi spalnici. Vi počakajte pred vrati, da vas pokličem. Potem se iznebiva svojega opravila.«

»Prosim, ne, ne! To bi bilo čisto narobe...«

»Zakaj? Ali mi morete to utemeljiti?«

»Z besedami ne. Besede so pretežke. Toda...«

»Če ne, se bom ravnal po lastnem preudarku. Sam prevzamem vso odgovornost. Sedaj pa rajši pojdite...«

Nejevoljen je odšel preoblečeni kriminalni uradnik. Bob si je prižgal cigareto ter sedel k kaminu. Kakor megljeni zastor je nočna tišina pokrila hišo, puščavo, ves svet. Eden je naporno razmišljal. Kaj neki je Charlie Chan prav za prav hotel povedati? Sama gola neumnost! Kitajci radi najnedolžnejšo stvar dramatsko napihnejo in se sami obnašajo kakor igralci na odru. Vsekakor se Chan tukaj v svoji novi vlogi dobro počuti in bi rad še igral, vohunil in si

kar si bodi domišljal. Američan mu pri tem ne more delati družine.

Mladi mož je pogledal na uro. Pred desetimi minutami ga je zapustil Charlie; čez deset minut pojde tedaj k Maddenu ter za vedno da iz rok bisere. Vstal je ter začel hoditi po sobi. S svojega okna je videl motno sivo puščavo pred črno steno daljnjih gora. Veliki Bog, je to zapuščenost...

Strašen krik je pretrgal nočno tišino, da je ob stal kakor ukopan. Drug krik... Nato pa se je začel nenavadno pridušen glas: »Pomagajte! Morilec! Zopet krik. »Pomagajte! Proč s samokresom! Pomagajte! Pomagajte!«

Bob je stekel v patij. Istočasno sta od druge strani pritekla Thorn in Charlie Chan. Madden — kje je Madden? Zopet je napačno sumil. Milijonar je prišel iz sobe in stopil k njim.

Zopet je zadonel krik. In sedaj je zagledal Bob nekaj korakov pred seboj tistega, od katerega so prihajali kriki, neznatno, sivo papigo, katere je kakor nora vreščala na svojem drogu.

»Prokleta žival!« je jezno zasikal Madden. »Obžalujem, gospod Eden, da sem pozabil pripovedovati vam o njem. To je Tony, nekdanj na ladji — z divje razburkano preteklostjo, kakor si morete pač sami misliti.«

Ptič je mežikaje resno motril može. »Vedno po vrtrrrst!« je grkal.

Madden se je zasmejal. »Tole je prav ootovo ujel od kakega točaja v baru!«

»Vedno po vrtrrrst, ospoda moja!«

»Že dobro, Tony!« ga je tolažil Madden. »Ne maram cocktaila, ti pa miruj! Upam, da se niste brez potrebe razburjali, gospod Eden. Bržčas je bil v krčmi, kjer je bil Tony prej doma, kdaj kdo ubit. Thorn, odnesite ga na skedenj ter ga zakrijte!«